

Pomijane, asymilowane, zapomniane. Losy i doświadczenia dzieci urodzonych przez polskie robotnice przymusowe i dipiski, spłodzonych przez cudzoziemców.

Celem projektu jest dokładne zbadanie losów i doświadczeń dzieci urodzonych przez polskie robotnice przymusowe i dipiski i spłodzonych przez cudzoziemców. Projekt odnosi się do szerszego kontekstu dzieci bezopiecznych (*unaccompanied children*) po II wojnie światowej w Europie. Badana grupa została zidentyfikowana jako dzieci urodzone z powodu wojny (*children born of war*, CBOW). Te zaś definiuje się zwykle jako dzieci urodzone przez miejscowe matki i spłodzone przez żołnierzy wroga lub okupanta podczas konfliktu zbrojnego, niezależnie od tego, czy zostały poczęte w wyniku wojennej przemocy seksualnej czy dobrowolnie.

Opierając się na możliwie otwartej i inkluzywnej definicji, obejmującej również sytuację pracy przymusowej, zidentyfikowałem cztery różne grupy polskich CBOW: dzieci urodzone przez Polki, których (domniemani) ojcowie byli przedstawicielami Trzeciej Rzeszy, Związku Radzieckiego lub byli jeńcami wojennymi różnych narodowości; czwarta grupa to dzieci polskich robotnic przymusowych i dipisek, poczęte z niemieckimi/ austriackimi mężczyznami reprezentującymi władzę (np. pracodawcy lub strażnicy obozowi) lub żołnierzami alianckimi stacjonującymi na okupowanych terytoriach dzisiejszych Niemiec i Austrii. Część dzieci z tej ostatniej grupy została przymusowo sprowadzona do Polski jako 'zrabowane dzieci' w ramach tzw. akcji rewindykacyjnej i repatriacyjnej.

W mojej dysertacji zakwestionowałem skalę wspomnianej akcji rządowej i obowiązujące liczby oraz zwróciłem uwagę na potrzebę zniuansowanej interpretacji jej przebiegu. Historia tzw. zrabowanych dzieci wymaga ponownego opowiedzenia.

Poprzez proponowane badania chciałbym ustalić, ile dokładnie polskich dzieci zostało sprowadzonych do Polski w latach 1946-1951 w ramach 'akcji rewindykacyjno-repatriacyjnej', ze szczególnym uwzględnieniem tych urodzonych w czasie wojny i tuż po jej zakończeniu. Nadzwyczaj ważne będzie zbadanie losów polskich dzieci urodzonych w strefach radzieckich, ponieważ dane one nich są fragmentaryczne i wymagają scalenia.

Jednocześnie postaram się ustalić, ile polskich CBOW z omawianej grupy zostało pozostawionych w Niemczech i Austrii, a ile z nich zostało skierowanych do międzynarodowych adopcji.

Ta biała plama zostanie wypełniona dzięki ugruntowanej i skonsolidowanej bazie źródłowej, oraz zarejestrowanym doświadczeniom tych osób w autobiograficznych wywiadach narracyjnych z nimi i ich rodzinami.

Będzie to więc systematyczna i drobiazgowa praca, której celem jest nie tylko uchwycenie mechanizmów działania i decyzji dotyczących wspomnianych dzieci, podejmowanych przez różnych aktorów zarówno w byłej III Rzeszy (w tym działających tam aliantów), jak i później w Polsce, ale także ustalenie indywidualnych losów tych dzieci. Chciałbym przywrócić je historii poprzez włączenie ich losów w opowieść o II wojnie światowej i jej konsekwencjach.

W ten sposób zamierzam wypełnić kolejną lukę w polskiej i światowej historiografii. Proponowane badania wniosą wkład do historii społecznej Polski, do studiów nad dzieciństwem, powojenną historią Europy – w tym do badań wojennego i powojennego uchodźstwa. Tym samym stworzą okazję do reinterpretacji jednej z najbardziej zmanipulowanych narracji dotyczącej powrotu polskich 'zrabowanych dzieci' do ojczyzny. Projekt ma również międzynarodowe znaczenie i wniesie wkład do globalnego pola badawczego nad CBOW, dziećmi bezopiecznymi i dziećmi uchodźców.